

De Nicolaaskerk in Zoetermeer

Boekbespreking

Bert van Oosterhout en Ton Vermeulen (red.), *100 jaar Nicolaaskerk in Zoetermeer 1916-2016* (Zoetermeer, Parochie H. Nicolaas Zoetermeer, 2016). 60 p. Geen ISBN. € 9,80.

Zoetermeer heeft in 2016 meerdere jubilea te vieren; zo is het bijvoorbeeld 400 jaar geleden dat de Zoetermeerse Meer drooggemaakt werd en in vruchtbare grond herschapen. Maar ook was het op 15 mei een eeuw geleden dat de door de bekende architect Stuyt ontworpen St. Nicolaaskerk aan de Dorpsstraat geconsacreerd werd. Eigenlijk was dit jubileum een beetje misplaatst, want de kerk was in feite al op 4 november 1915 in gebruik genomen. Maar goed, het jubileum noodde uit om het bij het 75-jarig jubileum verschenen boekje over de geschiedenis van de kerk eens door een nieuw te vervangen.

Architect Jan Stuyt (1868-1934) wordt uitvoerig behandeld door Bart Punte. Deze architect heeft maar liefst 56 nieuwe kerken en 15 restauraties, vergrotingen en restauraties op zijn naam staan, naast natuurlijk haast talloze andere gebouwen. De kerk te Zoetermeer wordt hier in perspectief binnen zijn totale oeuvre geplaatst. Overigens is dat betoog behoorlijk theoretisch en dat zal wel niet iedere lezer aanspreken. Ton Vermeulen behandelt daarna de bouw van de kerk, die exact op de plaats van de al bestaande en pas uit 1857 daterende kerk van architect Vogelpoel kwam. Die was veel te klein geworden en werd dus gesloopt (nadat er eerst een noodkerk gebouwd was). Dat alles was aanbesteed aan J.W. van der Schoot uit Tilburg voor f 67.500,- (nadat die flink uitgeknepen was) op 1 mei 1914. Hij moest alles gereed opleveren op 1 mei 1915. Aanvankelijk verliep alles volgens schema, maar in augustus 1914 brak de Eerste Wereldoorlog uit en werden tal van hier werkzame bouwvakkers gemobiliseerd. Ook de aanvoer van stenen (vooral uit België) en andere materialen stokte. Uiteindelijk zou de bouw van november tot maart stilgelegd worden. Dat schoot natuurlijk niet op, maar bovendien stegen de prijzen flink, waardoor weer allerlei geschillen ontstonden over wie die schade moest dragen. Het is haast nog een wonder dat de kerk in november 1915 klaar was. Dit verhaal laat zich haast als een epos lezen.

Edwin Paar bespreekt het interieur, en dan natuurlijk vooral het overvloedige schilderwerk. Met heel wat detailfoto's krijgt men een heel goed idee van al die versieringen, maar ook het eenvoudiger werk als kerkbanken, biechtstoelen enz. Uitvoeriger verhalen zijn er over het orgel, het altaar, kapellen, gebrandschilderd glas, de kruisweg en alles wat er maar tot het Rijke Roomse Leven behoort. En de broodnodige schoonmaakbeurten en restauraties daarvan.

Tot slot behandelt Bert van Oosterhout de geschiedenis van de parochie in de meer recente tijd, en dan vooral de explosieve groei van het aantal parochianen, waardoor de bouw van diverse nieuwe kerken nodig werd. Maar ook de ontkerkelijking wordt niet gemedend. Voor wie in de moderne wijken van Zoetermeer bekend is, zal dit wel verhelderend zijn, maar voor een vreemdeling in dat Jeruzalem blijft het allemaal vreemd. Een leuk en mooi boekje!

PdB